

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת ויקרא תש"פ * 482

נועם הנשמות
פרקי ערגה לשבת קודש

על השולחן
הרב אברהם ישראל פרידמן

הילד המלבלב..

על ברכת האילנות בחיינו

צילום: יחיאל קוק

אמר רב יהודה: האי מאן דנפיק ביומי ניסן וחזי אילני דקא מלבלבי, (תרגום: מי שיוצא בימי ניסן ורואה אילנות פרי מלבלבים) אומר: ברוך שלא היסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להתנאות בהן בני אדם (גמרא ברכות מג, ב).

ימי "ראש לכל חודשים" בא עדינו. זה הזמן לגשת אל אילנות הפרי ולברך על הבריאה היפה שברא עבורנו ברא כל עולמים. ריח אביבי נעים באוויר, ועמו משב

רוח חדש ומרענן.

וכאן הבן לומד יסוד מופלא ונעים כל-כך.

(ברכת הנשמה, כי ריח, כידוע, הוא מעניין הנאת הנשמה).
מאי משמע?

"אילן אילן במה אברכך".

הנה משל מן הגמרא (תענית ה, ב):

משל לאדם שהיה הולך במדבר והיה רעב ועייף וצמא ומצא אילן שפירותיו מתוקין וצילו נאה ואמת המים עוברת תחתיו. אכל מפירותיו ושתה ממימיו וישב בצילו. וכשביקש לילך אמר: 'אילן אילן במה אברכך? אם אומר לך שיהו פירותיך מתוקין, הרי פירותיך מתוקין. שיהא צילך נאה? הרי צילך נאה. שתהא אמת המים עוברת תחתך? הרי אמת המים עוברת תחתך. אלא יהי רצון שכל נטיעות שנטועין ממך יהיו כמותך!

ודרשי-רשומות כבר עמדו והסבירו: "האדם עץ השדה". הברכה הנזכרת כאן היא, שפירותיו של אדם - הלא הם בניו, יוציאו יבול מבורך כמותו.

אבל אנחנו, שימו-לב, דואגים לברך על אילנות הפרי הרבה לפני שהם מפיקים את יבולם הטוב והמתוק. כבר כאשר אנו פוגשים ב"אילני מלבלבי", נברך על הבריאה המופלאה ועל הפירות. מה אנו לומדים מזה יקיריי?

במשנתו של גאון ישראל רבי יעקב קמינצקי זצ"ל למדנו, כי 'ברכת האילנות' נכללת בכלל תחת מטריות 'ברכת הריח' עליו אנו מברכים משום 'כל הנשמה תהלל י-ה' (ראה גמרא ברכות מג, ב שם הוסמכו שני הדינים זה לזה, ולדברי הרב קמינצקי לא בכדי). הוי-אומר: זו ברכה על עצם ההנאה

"... קבלה בידינו מהבעש"ט הקדוש לומר בפניא דמעלי שבתא מזמור 'הודו לה' כי טוב' (תהילים קז) "ויש לבאר עניינו על-דרך העבודה, דהנה אמור חז"ל שאין ישראל נגאלין אלא בזכות השבת, והיינו ששבת-קודש מביאה גאולה לעולם - הן לבני ישראל בכללות הן לכל אחד ואחד בעולמו הקטן כעת שיוצא מחשכות ששת ימי המעשה ומרגיש איך שנתרחק מה'..

"זוה שמבקשים מהשם יתברך כליל שבת-קודש לפני הקידוש: 'שתרחמי עוד בגלותי לגאלני, ולעורר ליבי לאהבתך... שזו הגלות הקשה ביותר כשיהודי אינו מרגיש אהבתו יתברך"

(ספר 'נתיבות שלום' חלק ב' עמוד מ"ג)

לתשומת ליבכם!

מהדורת הדפוס
מצומצמת.

לקבלת הגיליון במייל,
שלחו בקשה ל:

abyisrael@gmail.com

"אילני מלבלבי - מברך".

הילדים והקורונה [ב]

רשמים מיום שכולו "אבות ובנים"..

הרב י. ג. שליט"א

הורה

אנקדוטה מימי השבתון הבלתי-רשמיים של ערב חודש ניסן תש"פ:

השבוע ישבתי עם הבן שלי בכיתה ג' ולמדנו הלכות פסח במלוא המתינות והחשק. אודה: זו הייתה חווייה. הרגשתי תחושות נעלות שלא חשבתי בחיים.

זה לא רק מצוות "והגדת לבנך" שקיימתי קצת לפני החג במלוא ההידור; זה גם הקשר הנפשי העמוק שנוצר בינינו.

ראיתי את העיניים של הבן שלי זורחות. ממש כך. הרגשתי אבא מסוג אחר - לא זה שהיה מוכר לו עד עכשיו.

אבא דהיום, מבחינה מסוימת הוא שוטר של הבית. התפקיד שלו - כביכול - הוא כמעט כל היום מתמקד ב: לגעור ולהתריע: "תאכל", "תישן", "תקום". ככה זה נשמע היום. גם הפגישה בינו לבנו במשך דקות במסגרת "אבות ובנים" מתקשים לשנות את התדמית של האבא. זה עם הפרצוף הקשה.

השבוע, הבן שלי זכה לקבל אבא אחר. שמקשיב לו זמן ארוך בלי לחץ כי עוד רגע כבר מגיע 'מנחה'. שאתו עם שלל סיפוריו מהחידור. שאתו ונותן לו את עצמו ללא גבול.

לרגע חזרנו למתכונת המקורית של התורה - "ולמדתם את בניכם", לפני התקנות שהתקין יהושע בן גמלא בשעתו. וזה היה מדהים ממש.

בעידן של מצב תעשייתי, שנוגע גם בעבודת ה' לצערנו, הייתי ממליץ (כמובן באירוניה) לשחרר את המלמדים שלנו ליום אחד (האזורר לא מזיק לאף-אחד, ובוודאי למלמדים שעוסקים עד-צוואר בעבודת הקודש שלהם במסירות עילאית).

ביום הזה, אילו זה היה מתאפשר כמובן, הייתי נותן לאבא את הבכורה. שלמעשה יהיה זה יומו של האב - יום שכולו "אבות ובנים". בלי לחץ, בלי דאגות. אבא מאה אחוז.

זה תורם, כאמור, תורנית, וזה תורם גם רגשית כדי להדק את הקשר.

שו"ת קורונה

תשובות הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

שאלות מעניינות מזמינה תקופה מאתגרת זו. חלקן הובאו בביטאון 'קול ברמה' מספר 338 בעריכת ידידנו סופר הבית היהודי הרב משה-מיכאל צורן.

האם מותר לצאת עם מסכת הבד על הפנים, במקום שאין בו עירוב?

הרב השיב, שנראה שמותר, מפני שהדבר דומה לאצוליי טינוף. -

לאור הבעיה שנוצרה במקוואות, מה יעשה סופר סת"ם שקיבל על עצמו לטבול כל פעם שהוא כותב שם ה'?

הרב השיב, שיעשה התרת נדרים, או שישפוך על עצמו תשעה קבין, ואם הוא גיבור שייילך לטבול בים..

אדם שיש לו מקום בביתו, והוא יכול להעמידו או לרשות כולל אברכים שסגר את שערו, או לת"ת שנסגר, את מי יעדיף?

הרב השיב, שהכל לפי העניין והמקום.

<<

במקביל, הורה השבוע הרב זילברשטיין כי יש להיות ממושמע חד-משמעית להוראות משרד הבריאות, וכי בעת הצורך מותר לענות לטלפון בשבת כאשר מקבל טלפון המשרד בהקשר לבידוד וכדומה.

עוד הורה הרב, מגדולי הפוסקים, כי יש להקל שנכרי יסיע רכב בשבת עם מערכת כריזה כדי להתריע על חולי קורונה וכדומה, כדי שלא חלילה תהיה הדבקה וייגרם נזק רפואי.

<<

במכתב משותף שכתב הגר"י יחד עם רבני העיר ב"ב, קרא לציבור להעדיף אי הליכה למקווה גברים, אך במידה שהאד מבכר כן ללכת - עליו לשמור על הכללים בקפדנות (לא יותר מחמישה במתחם, ובמרחק שנקבע, לא יותר מטובל אחד בבור הטבילה ועוד).

קול הדממה / הסופר הרב דוד זריצקי ז"ל

שורות תרישיות

קול הדממה / הסופר הרב דוד זריצקי ז"ל

– השמעת פעם את קול הדממה?

בשעה שלא נשאר לך כלום מלבד חייך השוממים, בשעה שהפער בינך לבין תקוותך התרחב עד לבלי השיג - היא באה, וקולה - קולך, והיא מבינה אותך יותר מאשר מישהו אחר בחיים מסוגל להבינך.

אין הליטוף שלה כליטוף דומית הליל, אין קולה כקול פעמי הליל על פני רסיסי הטל ואין היא מבריקה בשלוותה כצהרי בוקר - - -

היא שקטה כמחשבת הזקן, פורשת את כפיה עליך כאם על בנה יחידה, כי אין לדממה בכל העולם כלום מלבדך, ברגע זה.

היא מחפשת אותך משום שגם היא בודדה כמוך וגם לה לא נשאר כלום בהוויתך מלבד המקום הקטן בלבך.

אין היא באה לפתע כמו שלווה השמחה ואין היא מתדפקת על דלת ביתך כחיי העושר או העוני, היא מרגישה כי גינוני דמותה נחרתים לפניך - והנה היא ישנה.

פניה - פניך האמיתיים שלא שזפתם עין השחקנות השולטת בכך מן הבוקר עד הערב, אין היא דורשת ממך כלום והיא נותנת לך את הכל, את הדממה רווית הנצחיות שכה ערגת אליה ולא ידעת כיצד מגיעים אליה.

ופתאום הנך מרגיש והנה יש לך הכל, הווייתך דחוסה בהווית הדממה, אין לך צורך בשום נדנוד אבר, הכל מוכן לפניך כאשר מוכן היקום לשלוות האין סוף.

ואתה יחד אתה יוצא על פני תבל שנברא זה עתה בשבילך מחדש .

אני יודע, כי צר לך המקום בעולם. באשר הוא מתחיל בקדקדך ומסתיים בכף רגלך, אולם גם לדומיה צר המקום, ומשום כך היא נודדת ממקום למקום, מפסגת ההר לתהום העמק, לך אחריה אולי תמצא בפעמי רגליה מקום לנוח.

לפעמים אתה יושב ליד החלון ומב יט ישר לעיני הגשם הטרטות, הוא יורד ויורד וכל טיפה מגלה לפני כל העולם את הדומיה, וכשירד שלג מיד הוא מתחבק עם הדממה, כי שניהם מלאי עצב כמוך. חתור נא לקראתם, התערב בדומיית העצב השוררת בהם, אולי אז ירווח לך.

– השמעת פעם את קול הדממה הבוקע ועולה מתהומות ים? זהו רשרוש הכלבים של הים.

– השמעת פעם את קול הדממה הבוקע מן היער בסערה? זהו קול המיית השרשים של עצי היער.

– השמעת פעם את קול הדממה הבוקעת ועולה מעובי האדמה? זהו קולו של האדם הנרקב באדמה. הוא רוצה לספר לך על הרקבון השוכן באדם בכל מקום שאין הדממה שוררת בו.

ואתה, ביחד עם הריקבון צועד על פני תבל שנברא בשבילך כל רגע מחדש.

(מקור: 'המודיע', י"ט אדר תשט"ז, ביטאון 'נר לדוד' - 42)

בבית ספר לבנות הייתה אחת הילדות עם פנים מעוותות, וחברותיה לעגו לה. המורות ניסו לדבר על לב בנות הכיתה שאסור לעשות זאת, ניסו וניסו ולא הצליחו. החברות המשיכו לצחוק וללעוג, עד שיום אחד התלמידה הזו לא היתה מסוגלת כבר לסבול את יחסן של החברות, ולא הופיעה ללימודים.

ראו המורות כך והחליטו לפנות לרבן של ישראל, מרן הגראי"ל זצ"ל, ושאלו מה ניתן לעשות עתה, במצב כזה. מרן ה'אילת השחר' הרהר לרגע, והשיב שהחל ממחר, כאשר תבוא המחנכת לכיתה בשעת הלימודים הראשונה, שבה נוהגות הבנות להתפלל שחרית בצוותא, תאמר להן שמהיום אתן לא מתפללות, ואנחנו פותחים מיד בלימודי המקצועות.

מרן זצ"ל, שצָפָה מראש את תגובתן הנסערת של התלמידות שתהיה בעקבות זה, הורה למורות שתגְדֹנָה לתלמידותיהן שכך הוא אמר, וזאת בגלל הפסוק (ישעיה, א' ט"ו) 'ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכס; גם כי תרבו תפלה אינני שומע; ידיכם דמים מלאו'.

'ידיכם דמים מלאו', מכיל גם את הפירוש על שפיקות דמים, והפסוק אומר במפורש שאדם השופך את דמו של חברו - הקב"ה אינו מקבל את התפילה, וגם אם 'תרבו תפילה אינני שומע'! וממילא, כך תסְבִּינָה לתלמידות, אין כל טעם להתפלל, וחבל על הזמן של התפילה, כי השי"ת ממילא לא ישמע את תפילתכן, או לכן בואו נתחיל מיד בלימודי המקצועות.

העצה הזו פעלה אכן ביעילות רבה, וכשהתלמידות שמעו ש'היום אינכן פותחות את הסידורים, אלא אנחנו מתחילות מיד ללמוד את המקצועות', הן היו המומות, ולא ידעו מה קרה. כשהמורה חזרה על דבריו של מרן זצ"ל, החלו כמה מהן לבכות בקול גדול, והתעוררות גדולה היתה בכיתה באותה שעה.

הן החליטו בו-במקום לשגר משלחת נכבדה מקרב החברות אל הילדה בעלת הפנים המעוותות, שתבקשנה סליחה בשם כולן, והכל בא על מקומו בשלום.

מה שצריך להדגיש הוא, שעצתו של מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל לא הייתה סתם כדי להפחיד את התלמידות, ולהעמיד אותן על חומרת המעשה שעשו. אלא להורות לכל באי-עולם שהמציאות היא, שאם האדם שופך את דמו של חברו, ומעליב ומבזה אותו, השי"ת מבטיח לו שאינו מאזין לתפילתו - - -

(ביטאון 'קול ברמה' - ביטאון שכונת רמת אלחנן 335, מאת סופר הבית היהודי ידידנו הרב משה-מיכאל צורן הי"ו).

מחשבות בעקבות ויורוס הקורונה ההולך ומתפשט [2] / א. י. פ.

להפוך קרון לקורונה

1.

גיליון 'פרשיית השבוע' איננו - כמובן - פוליטי. סולד הוא ומתרחק מכל זיק כזה, כמטחווה-קשת. אבל השבוע חשוב לי לומר מילה בהקשר של שר הבריאות.

במסגרת 'הדף היומי' של רה"מ ושר הבריאות בשבוע שעבר נשא האחרון מילים קצרות, שלרגע דומה היה שכלל לא יועדו לציבור הישראלי כולו שהאזין להן בשקיקה, אלא לקהל השטיבעל הגוראי ברמת-החייל:

"חודש אדר, כבר אמרתי, הוא חודש שראשי-התיבות שלו הן: אני ה' רופאך!" אמר שר הבריאות בפשטות, בלי למצמץ. "התורה אומרת", המשיך, "ונשמרתם מאוד! אין דברים שהתורה אומרת עליהם: מאוד!", קרא השר חובש הכובע העגול, וקרא לציבור לשמור על ההנחיות כדי "להגן על עם ישראל". מפעמים היה - ואל בפעם הראשונה - לראות את הגאווה היהודית של השר, את האומץ להיות יהודי גאה בכל מקום אפשרי. קידוש השם.

2.

לא-מעט הקישו את עניין ה"בידוד" ל"בדד יישוב" שהתורה פוקדת על המצורע (לא עוד הרבה פרשיות - פרשת מצורע). מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א הורה להקפיד ולהיזהר מאיסורי לשון-הרע ורכילות כתרופה למגפה (כמו המצורע) והגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א - ראש ישיבת 'כיסא רחמים' אף נתן סימני גימטריות בין הדבקים.

והאמת תיאמר: בפרשת מצורע כתבנו בעבר מעל בימה זו, כי הישיבה בדד למצורע איננה עונש, מין תחבושת חיזונית, אלא 'טיפול שורש': מי שעסוק כל העת בצלחת של חברו, אין-זה אלא משום שאין עסוק הוא בעצמו.. את הטשטוש הפנימי שאוחז בו, הוא מסווה באמצעות עיסוק בלתי-פוסק במדמנת האחר. הפתרון הנשמתי של מחלה זו הוא הושבת האיש בדד. כך ייחל לעסוק בעצמו. כשיפגוש את עצמו - לא יצטרך לפגוש את האחר תוך חספוס העצמיות שלו. בדוק הסחרחורת שלנו, דור שבו החיצוניות נוצצת-צועקת, והתריסים הגדולים עסוקים בלראות מה הרחוב מציע במקום הבית, הבידוד (או אפילו ההסגר-זוטא) מצייבים בפנינו הזדמנות חלומית: לפגוש את עצמנו. גם הרחוב הסואן ביותר - נרגע, ולא מותיר בפנינו אפוא ברירה אחרת. זה לא מפחיד.

שוחחתי פעם מישהו, שלרגע הפך פסיכולוג-המונים: "אתה יודע", הטעים בחיוניות כמגלה סוד, "מדוע אנשים מפחדים לעבור לצפת?", הקשה ומיד השיב: "כי הם מפחדים להיפגש עם עצמם! כשהכל לידך סוער וגועש, כשהחברה מקיפה אותך - אזי אתה יכול לברוח מעצמך. אבל צפת מפחידה אנשים. השקט הסביבתי הזה, מזמין אותם לפגוש את עצמם, ולא תמיד זה נעים!".

3.

תקופת הקורונה הולידה המוני הלצות (לפחות כמיניין החולים), רבות מהן מלאי לקח. חוש ההומור היהודי מתגלה במלוא עסיסיותו, כי יהודי הלא מתקשה להיות מדוכדך וקודר. אז איך אפשר שלא לתת גם לו את הטון? הנה הלצה שהשמיעו לי השבוע:

אדם נכנס לבנק בבאר-שבע כשהוא עטוי מסכה. 'אתה חולה קורונה?', ניגשים אליו מיד הלקוחות הממתנינים בתור בבהלה. 'לא, רק שוד', הוא מפטיר לעברם, והם מיד נרגעים. זה רק שוד...". אז מותר לשמוח גם בימים הללו. לא לשכות, נותרו עוד ימים בודדים ל"מרבין בשמחה" של חודש אדר -

אפשר להתחיל הכל גם משמות..

נותרו עותקים אחרונים מהספר 'פרשת דרכים' - 400 עמודים גדושים ברעיונות מקוריים על הפרשיות מהגיליון, בליווי איורים מושכי-עין.

מחיר סמלי לזיכוי הרבים: 10 ₪.

לא ניתן להשיג במייל.

לפרטים, מייל המערכת: abyisrael@gmail.com

